

Titel: Teknisk sprogrogt og anvendt sprovgidenskab, [Spang-Hanssen] 029-0120

Citation: "Teknisk sprogrogt og anvendt sprovgidenskab, [Spang-Hanssen] 029-0120", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_029-shoot-wacc-1992_0005_029_Spang-Hanssen_0120_p1_bP0_TB00001/facsimile.pdf (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Dec. 1949.

TEKNISK SPROGREGT OG ANVENDT SPROGVIDENSKAB

af Civilingeniør H. Spang-Hanssen, M.Ing.F.

Den tekniske sprogbevt - arbejdet paa at tilvejebringe en rationel teknisk terminologi - kan glæde sig ved at være genstand for udbredt interesse. Naar talen er om konkrete teknisk-sproglige spørgsmål, aabenbarer der sig imidlertid en hel del uenighed og uklarhed over den tekniske sprogregts maal og midler. Det kan derfor have betydning at søge tilvejebragt et alment grundlag ved at placere teknisk sprogregt i forhold til andre sprogregtsbestrebelse og ved at drage nytte af nyere sprogvidenskabelige resultater.

Ideologisk sprogregt.

Bestrebelse paa at omforme større eller mindre dele af sproget er ingen foreteelse af ny dato. For danske vedkommende har vi fra midten af 18. aarhundrede purismen, der ønsker at erstatte fremmedord med ord af danske stammer: "sprogrensning". I 19. aarhundrede opstod sprogskandinavismen, som søger at skabe overensstemmelse med de svrige nordiske sprog, især i ordforraad og retskrivning. Senere kom en bevægelse der vil demokratisere skriftsproget, dels ved at lægge det stil og ordforraad nærmere op ad talesprogets, dels ved at gøre retskrivningen mere lydret. Disse reformbestrebelse findes repræsenteret den dag i dag, men har med undtagelse af det 18. aarhundredes purisme kun faa resultater at opvise. I øjeblikket er sprogskandinavismen, nu kaldet nordisk sprogregt eller nordisk målstrev, uagtet mest fremtrædende.

Karakteristisk for disse bestrebelse er deres ensidighed; de fremhever eet synspunkt - hver sit - og vil ændre sproget i overensstemmelse dermed, mens andre synspunkter bagatelliseres. Lige saa karakteristisk er det, at bestrebelseerne er biprodukter af almene politiske og kulturelle bevægelser, man ser let hvilke. Formaalet er derfor hovedsageligt at give sproget præg af bevægelseens almene synspunkter, hvorimod der lægges mindre vægt paa sprogets egnethed som almindeligt meddelelsesmiddel. Man saa derfor kalde disse sprogreformbevægelser ideologiske. Ganske uanset berettigelsen af de forfægtede anskuelser hver for sig tør man sige, at det er farligt at ændre sproget ud fra et saadant motiv uden først at underkaste alle de synspunkter, der kan gøres gældende for sprogets formaalstjenlighed, en nøjere undersøgelse.

Overfor disse bestrebelse staar en sproglig konservatisme, der i sin grelleste, temmelig udbredte form modsætter sig enhver bevidst sprogændring under henvisning til, at sproget er en "organisme", og at man ikke saa "eve vold mod sprogets sand". Ogsaa den sproglige konservatisme kan betragtes som en form for ideologisk sprogregt.

Blandt dennes tilhængere træffes de fleste filologer og sprogvidenskabsmænd. Dette hænger sammen med, at sprogvidenskaben, lingvistikken¹⁾, i den tid hvor man kan tale om virkelig videnskabelig sprog-

¹⁾ Lingvistikken har selve sproget (sprogene) til studieobjekt, mens for filologien sproget er et middel til litteratur- og kulturstudium.

L.Hj.Journ.Nr. 29/1949, bilag
Modt.d. / 19